

Podręczniki Prawnicze

Wojciech Federczyk
Michał Klimaszewski
Bartosz Majchrzak

Postępowanie administracyjne

5. wydanie

| C.H.BECK

PODRĘCZNIKI PRAWNICZE

Federczyk/Klimaszewski/Majchrzak • Postępowanie administracyjne

W sprzedaży:

Z. Kmiecik

POLSKIE SĄDOWNICTWO ADMINISTRACYJNE – ZARYS SYSTEMU

Podręczniki Prawnicze

K. Kędziora

OGÓLNE POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE, wyd. 5

Skrypty Becka

PRAWO ADMINISTRACYJNE MATERIALNE. PYTANIA. KAZUSY. TABLICE. TESTY

Repetytoria Becka

POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE. PYTANIA. KAZUSY. TABLICE. TESTY

Repetytoria Becka

KPA, EgzAdmU, PostAdmU, wyd. 25

Edycja Sądowa

Beck Akademia
konferencje • szkolenia • e-learning

Legalis
System Informacji Prawnej

Wojciech Federczyk

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Michał Klimaszewski

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Bartosz Majchrzak

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Postępowanie administracyjne

5. wydanie

uaktualnione i zmienione

**WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2018**

Poszczególne rozdziały przygotowali:

Wojciech Federczyk: VII, IX-X, XIV, XIX, XXI

Michał Klimaszewski: II-IV, XV-XVII, XX

Bartosz Majchrzak: I, V-VI, VIII, XI-XIII, XVIII

Wydawca: *Aneta Flisek*

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2018**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: DTP Service
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-9512-8

ISBN e-book 978-83-255-9513-5

Spis treści

Wykaz skrótów	XVII
Wykaz literatury	XXI
Przedmowa	XXIII

Rozdział I. Pojęcie i rodzaje procedur administracyjnych	1
§ 1. Rodzaje norm prawa administracyjnego	1
§ 2. Pojęcie normy prawa materialnego	1
§ 3. Pojęcie normy prawa procesowego	2
§ 4. Pojęcie i rodzaje procedur administracyjnych	2
I. Procedura administracyjna w znaczeniu ścisłym	2
II. Procedura administracyjna w znaczeniu szerokim	4
§ 5. Pojęcie normy prawa ustrojowego. System norm prawa administracyjnego	7

Rozdział II. Zakres obowiązywania Kodeksu postępowania administracyjnego	8
§ 6. Uchwalenie Kodeksu postępowania administracyjnego	8
§ 7. Rodzaje postępowań uregulowane w Kodeksie postępowania administracyjnego	9
I. Wprowadzenie	9
II. Charakterystyka postępowań	10
1. Postępowanie w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej	10
1.1. Rodzaj organów	10
1.2. Właściwość organów	12
1.3. Charakter sprawy	12
1.4. Forma rozstrzygnięcia	13
2. Postępowanie dotyczące rozstrzygania sporów o własność	14
3. Postępowanie w sprawach wydawania zaświadczeń	15
4. Postępowanie w sprawach skarg i wniosków	15
5. Postępowanie w sprawach nakładania lub wymierzania administracyjnych kar pieniężnych oraz udzielania ulg w wykonaniu tych kar	15

6. Europejska współpraca administracyjna	16
§ 8. Zastosowanie Kodeksu postępowania administracyjnego w innych postępowaniach	16
§ 9. Wyłączenia stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego	18
Rozdział III. Zasady ogólne postępowania administracyjnego	20
§ 10. Normatywny charakter zasad ogólnych	20
§ 11. Systematyka zasad postępowania administracyjnego	21
§ 12. Zasada legalizmu	23
§ 13. Zasada prawdy obiektywnej	24
§ 14. Zasada uwzględnienia interesu społecznego i słusznego interesu obywateli	26
§ 15. Zasada przyjaznej interpretacji prawa	28
§ 16. Zasada współpracy organów	29
§ 17. Zasada zaufania, bezstronności proporcjonalności i równego traktowania w działaniu organu	30
§ 18. Zasada pewności prawa	32
§ 19. Zasada udzielania informacji i pomocy prawnej	32
§ 20. Zasada czynnego udziału strony w postępowaniu	34
§ 21. Zasada przekonywania	35
§ 22. Zasada wnikliwości i szybkości postępowania	36
§ 23. Zasada ugodowości	37
§ 24. Zasada pisemności	39
§ 25. Zasada dwuinstancyjności postępowania	40
§ 26. Zasada trwałości decyzji	41
§ 27. Zasada sądowej kontroli decyzji	43
Rozdział IV. Kompetencja szczególna organów administracji publicznej	44
§ 28. Właściwość organów	44
I. Pojęcie właściwości	44
II. Właściwość miejscowa	46
III. Właściwość rzeczowa	47
IV. Właściwość instancyjna	48
§ 29. Rozpatrywanie sporów o właściwość	49
§ 30. Wyłączenie pracownika organu lub członka organu kolegialnego od udziału w postępowaniu	51
I. Cel wyłączenia	51
II. Przesłanki wyłączenia	52
III. Procedura i konsekwencje wyłączenia	54
§ 31. Wyłączenie organu od udziału w postępowaniu	55
I. Cel wyłączenia	55
II. Przesłanki wyłączenia	56
III. Procedura i konsekwencje wyłączenia	56

Rozdział V. Strona postępowania administracyjnego	60
§ 32. Uwagi ogólne	60
§ 33. Legitymacja procesowa	61
I. Pojęcie legitymacji procesowej	61
II. Interes prawny	62
III. Koncepcje legitymacji procesowej	63
§ 34. Zdolność administracyjnoprawna i jej konsekwencje procesowe	65
§ 35. Zdolność administracyjnoprosowa	67
§ 36. Przedstawicielstwo ustawowe w postępowaniu administracyjnym	69
§ 37. Następstwo procesowe	72
§ 38. Pełnomocnictwo procesowe	73
I. Zakres podmiotowy pełnomocnictwa	73
II. Forma ustanowienia pełnomocnika	74
III. Zakres uprawnień i skutki ustanowienia pełnomocnika	76
§ 39. Wielość stron w postępowaniu administracyjnym	78
I. Sytuacje wielości stron	78
II. Wielość stron w jednej sprawie administracyjnej	78
III. Wielość stron w kilku sprawach administracyjnych rozstrzyganych w jednym postępowaniu	79
Rozdział VI. Podmioty na prawach strony	81
§ 40. Katalog podmiotów na prawach strony	81
§ 41. Pojęcie i pozycja procesowa organizacji społecznej	82
§ 42. Istota podmiotów na prawach strony	84
§ 43. Postaci inicjatywy procesowej organizacji społecznej, prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka	85
I. Żądanie wszczęcia postępowania administracyjnego	85
II. Włączenie się do udziału w postępowaniu administracyjnym	86
III. Wniesienie odwołania	88
IV. Żądanie weryfikacji decyzji w trybach nadzwyczajnych	89
V. Skarga na decyzję do sądu administracyjnego	90
Rozdział VII. Wszczęcie postępowania administracyjnego	94
§ 44. Wszczęcie postępowania	94
I. Sposoby wszczęcia postępowania	94
II. Data wszczęcia postępowania	95
III. Forma prawna wszczęcia postępowania	96
IV. Opłaty przy wszczęciu postępowania	97
§ 45. Podania	99
I. Forma podania	99
II. Wadliwość podań	101
III. Sposoby wnoszenia podań	102

IV. Niewłaściwe skierowanie podania	104
§ 46. Terminy załatwiania spraw	105
I. Określenie długości terminów	105
II. Konsekwencje niedotrzymania terminu	107
III. Ponaglenie na niezaczenie sprawy w terminie lub przewlekłość postępowania	108
IV. Skarga na bezczynność do wojewódzkiego sądu administracyjnego	109
Rozdział VIII. Czynności techniczno-procesowe	112
§ 47. Istota i charakter prawny czynności techniczno-procesowych	112
§ 48. Doręczenia	113
I. Znaczenie doręczenia w postępowaniu administracyjnym	113
II. Zasada oficjalności doręczeń	113
III. Przedmiot doręczeń	114
IV. Zakres podmiotowy i środki doręczeń	114
V. Miejsce doręczeń	116
VI. Sposoby doręczeń	117
1. Doręczenie właściwe (zwykłe)	117
2. Doręczenie zastępcze	118
3. Doręczenie zastępcze (subsydiarne)	119
4. Doręczenie konkludentne	120
5. Doręczenie przez obwieszczenie	120
6. Doręczenie za pomocą środków komunikacji elektronicznej	121
7. Doręczenie uproszczone	124
VII. Potwierdzenie doręczenia	124
§ 49. Wezwania	125
I. Pojęcie wezwania	125
II. Zakres podmiotowy i przedmiotowy wezwania	125
III. Zasada nieuciążliwości wezwania	126
IV. Pomoc prawna	127
V. Treść wezwania	127
VI. Zwrot kosztów stawiennictwa na wezwanie	128
§ 50. Terminy	129
I. Rodzaje terminów	129
II. Sposób obliczania terminów	130
III. Warunki zachowania terminu	131
IV. Przywrócenie terminu	132
1. Zakres stosowania instytucji przywrócenia terminu	132
2. Przesłanki przywrócenia terminu	132
3. Rozstrzygnięcie w sprawie przywrócenia terminu	134
§ 51. Protokoły, adnotacje i metryki	135
I. Znaczenie procesowe protokołu	135
II. Przedmiot protokołu	135

III. Treść protokołu	136
IV. Przedmiot i treść adnotacji	137
V. Metryka sprawy	138
§ 52. Udostępnianie akt sprawy	139
I. Uwagi ogólne	139
II. Zakres udostępniania akt sprawy	139
III. Ograniczenie dostępu do akt sprawy	140
IV. Forma odmowy udostępnienia akt sprawy	141
Rozdział IX. Postępowanie dowodowe	144
§ 53. Zasady postępowania dowodowego	144
§ 54. Środki dowodowe	146
I. Dowód z dokumentu	146
II. Dowód z zeznań świadków	148
III. Dowód z opinii biegłych	150
IV. Dowód z oględzin	150
V. Pozostałe środki dowodowe	151
VI. Przesłuchanie strony	151
§ 55. Rozprawa	152
I. Zastosowanie rozprawy w postępowaniu administracyjnym	152
II. Przygotowanie rozprawy	153
III. Przebieg rozprawy	154
§ 56. Uzyskanie stanowiska innego organu	155
Rozdział X. Mediacja	159
§ 57. Wykorzystanie polubownego rozwiązywania sporów w sprawach administracyjnych	159
§ 58. Możliwość przeprowadzenia mediacji	161
§ 59. Mediator	162
§ 60. Przebieg mediacji	162
I. Inicjatywa i zawiadomienie stron	162
II. Wszczęcie mediacji	163
III. Postępowanie mediacyjne	163
IV. Protokół mediacyjny	164
V. Załatwienie sprawy przez organ	165
Rozdział XI. Przerwanie toku postępowania administracyjnego	168
§ 61. Zawieszenie postępowania	168
I. Uwagi ogólne	168
II. Podstawy zawieszenia postępowania	169
1. Przesłanka śmierci strony	169
2. Przesłanka śmierci przedstawiciela ustawowego strony	170

3. Przesłanka utraty przez stronę lub przez jej ustawowego przedstawiciela zdolności do czynności prawnych	170
4. Przesłanka wystąpienia zagadnienia wstępnego	170
5. Przesłanka w postaci wniosku Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	172
6. Przesłanki zawieszenia postępowania zależnego od woli strony	173
III. Skutki prawne zawieszenia postępowania	173
1. Ogólne skutki zawieszenia postępowania	173
2. Szczególne skutki zawieszenia postępowania niezależnego od woli strony	174
3. Szczególne skutki zawieszenia postępowania zależnego od woli strony	176
IV. Podjęcie zawieszonoego postępowania	177
V. Forma załatwienia sprawy zawieszenia postępowania	177
§ 62. Umorzenie postępowania	178
I. Uwagi ogólne	178
II. Podstawy umorzenia postępowania	179
1. Obiektywna bezprzedmiotowość postępowania	179
2. Subiektywna bezprzedmiotowość postępowania	181
III. Problem formy odmowy umorzenia postępowania	182
Rozdział XII. Rozstrzygnięcia w postępowaniu administracyjnym	185
§ 63. Decyzja administracyjna	185
I. Pojęcie „decyzji administracyjnej”	185
II. Domniemanie formy decyzji administracyjnej	189
III. Klasyfikacja decyzji administracyjnych	190
1. Decyzje deklaratoryjne i konstytutywne	190
2. Decyzje pozytywne i negatywne	191
3. Decyzje nieostateczne, ostateczne i prawomocne	191
4. Decyzje związane i oparte na uznaniu administracyjnym	192
5. Decyzje rozstrzygające sprawę co do istoty (merytoryczne) i w inny sposób kończące postępowanie w danej instancji (formalne)	193
6. Decyzje częściowe	193
IV. Struktura treściowa decyzji administracyjnej	194
1. Oznaczenie organu administracji publicznej	194
2. Określenie daty wydania	194
3. Oznaczenie strony lub stron	194
4. Powołanie podstawy prawnej	195
5. Rozstrzygnięcie (osnowa)	195
6. Uzasadnienie faktyczne i prawne	195

7. Pouczenie, czy i w jakim trybie służy od decyzji odwołanie, powództwo do sądu powszechnego, sprzeciw lub skarga do sądu administracyjnego, oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania	197
8. Podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji	198
9. Inne składniki decyzji określone w przepisach szczególnych	199
V. Wprowadzenie decyzji do obrotu prawnego	200
VI. Koncepcja tzw. decyzji nieistniejącej (nie-aktu)	201
VII. Tryb rektyfikacji decyzji	202
1. Istota rektyfikacji decyzji	202
2. Uzupełnienie decyzji	203
3. Sprostowanie decyzji	204
4. Wykładnia decyzji	206
§ 64. Postanowienie administracyjne	207
I. Decyzja a typowe postanowienie	207
II. Pojęcie i podstawowe rodzaje postanowień	208
III. Struktura treściowa postanowienia	210
IV. Doręczanie i ogłaszanie postanowień	211
V. Weryfikacja postanowień w trybach nadzwyczajnych	212
§ 65. Ugoda administracyjna	212
I. Istota ugody administracyjnej	212
II. Przesłanki dopuszczalności zawarcia ugody	213
III. Inicjatywa zawarcia ugody	214
IV. Skutki prawne wystąpienia przesłanek do zawarcia ugody	214
V. Forma i struktura treści ugody	215
VI. Przesłanki zatwierdzenia ugody	215
VII. Forma zatwierdzenia i odmowy zatwierdzenia ugody	216
VIII. Skutki prawne ugody	217
IX. Zaskarżalność ugody i postanowienia o jej zatwierdzeniu (odmowie zatwierdzenia)	218
§ 66. Milczące załatwienie sprawy	219
I. Pojęcie, zakres i konstrukcja prawna milczącego załatwienia sprawy	219
II. Kwestie szczegółowe dotyczące postępowania w sprawie załatwianej milcząco	221
III. Weryfikacja milczącego załatwienia sprawy	222
Rozdział XIII. Weryfikacja rozstrzygnięć w toku instancji	228
§ 67. System weryfikacji rozstrzygnięć na drodze administracyjnej	228
I. Elementy systemu weryfikacji rozstrzygnięć	228
II. Środki zaskarżenia i ich klasyfikacja	228

III. Środki nadzoru	230
IV. Odwołalność rozstrzygnięcia	231
V. Zbieg trybów weryfikacji rozstrzygnięć na drodze administracyjnej	232
§ 68. Odwołania	233
I. Prawo odwołania	233
II. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy	234
III. Podmiot uprawniony do wniesienia odwołania	235
IV. Organ właściwy do rozpatrzenia odwołania	236
V. Wymogi formalne odwołania	237
1. Forma i treść odwołania	237
2. Tryb wnoszenia odwołania	238
3. Termin do wniesienia odwołania	238
VI. Wpływ odwołania na wykonalność decyzji	239
VII. Postępowanie odwoławcze przed organem pierwszej instancji	240
1. Zawiadomienie stron o wniesieniu odwołania	240
2. Samokontrola organu pierwszej instancji	240
3. Przekazanie odwołania organowi odwoławczemu	241
VIII. Postępowanie przed organem odwoławczym	242
1. Postępowanie wstępne przed organem odwoławczym	242
2. Postępowanie wyjaśniające przed organem odwoławczym	244
3. Cofnięcie odwołania	247
4. Decyzje organu odwoławczego	248
4.1. Decyzja utrzymująca w mocy zaskarżoną decyzję	249
4.2. Decyzja uchylająca zaskarżoną decyzję w całości albo w części i orzekająca w tym zakresie co do istoty sprawy ...	250
4.3. Decyzja uchylająca zaskarżoną decyzję w całości albo w części i umarzająca w tym zakresie postępowanie w pierwszej instancji	251
4.4. Decyzja o umorzeniu postępowania odwoławczego	252
4.5. Decyzja uchylająca zaskarżoną decyzję w całości i przekazująca sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji	252
4.6. Decyzja uchylająca zaskarżoną decyzję i zobowiązująca organ pierwszej instancji do wydania decyzji o określonej treści	254
5. Zakaz <i>reformationis in peius</i>	255
§ 69. Zażalenie	258
I. Konstrukcja prawna zażalenia	258
II. Kwestia odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących odwołań	259

Rozdział XIV. Wznowienie postępowania administracyjnego	266
§ 70. Charakter i funkcje wznowienia	266
§ 71. Dopuszczalność wznowienia	267
§ 72. Podstawy wznowienia	269
I. Fałszywość dowodów lub decyzja jako wynik przestępstwa	269
II. Brak wyłączenia pracownika lub organu	270
III. Brak udziału strony w postępowaniu	271
IV. Wyjawienie nowych istotnych faktów lub dowodów	272
V. Brak stanowiska organu współdziałającego	273
VI. Odmienne rozstrzygnięcie zagadnienia wstępnego	273
VII. Zmiana wcześniejszej decyzji lub orzeczenia	273
VIII. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego	274
IX. Naruszenie zasad równego traktowania	274
§ 73. Procedura wznowienia postępowania	275
I. Inicjatywa wszczęcia postępowania	275
II. Właściwość organów	276
III. Termin wniesienia żądania	277
IV. Wszczęcie postępowania	277
V. Ponowne rozpoznanie sprawy	278
VI. Wstrzymanie wykonalności decyzji	278
VII. Rozstrzygnięcia po wznowieniu postępowania	279
Rozdział XV. Uchylenie, zmiana i wygaśnięcie decyzji	282
§ 74. Cel postępowania	282
§ 75. Uchylenie i zmiana decyzji	283
I. Uchylenie i zmiana decyzji, na mocy której strona nie nabyła prawa	283
II. Uchylenie i zmiana decyzji, na mocy której strona nabyła prawo	286
III. Uchylenie i zmiana decyzji przez ministra lub wojewodę	287
IV. Uchylenie i zmiana decyzji na mocy przepisów szczególnych	288
V. Uchylenie decyzji ze względu na niewykonanie przez stronę wyznaczonych czynności w określonym terminie	289
§ 76. Wygaśnięcie decyzji	290
Rozdział XVI. Stwierdzenie nieważności decyzji	293
§ 77. Cel postępowania	293
§ 78. Przesłanki nieważności	295
I. Naruszenie przepisów o właściwości	295
II. Brak podstawy prawnej lub rażące naruszenie prawa	296
III. Sprawa uprzednio rozstrzygnięta inną decyzją ostateczną albo sprawa, którą załatwiono milcząco	299
IV. Skierowanie decyzji do osoby niebędącej stroną w sprawie	300
V. Brak możliwości wykonania decyzji	301

VI. Zagrożenie karą	302
VII. Nieważność decyzji z mocy prawa	302
§ 79. Ograniczenia w stwierdzeniu nieważności decyzji	303
§ 80. Przebieg postępowania	305
Rozdział XVII. Postępowanie uproszczone	310
§ 81. Zagadnienia wprowadzające	310
§ 82. Zakres stosowania i przebieg postępowania uproszczonego	310
§ 83. Rozstrzygnięcia w postępowaniu uproszczonym, środki zaskarżenia	312
Rozdział XVIII. Administracyjne kary pieniężne	313
§ 84. Zakres stosowania przepisów KPA o administracyjnych karach pieniężnych	313
§ 85. Przesłanki miarkowania i odstąpienia od wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej	314
§ 86. Przedawnienie ukarania i egzekucji administracyjnej kary pieniężnej ..	316
§ 87. Ulgi w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej	318
Rozdział XIX. Postępowania dodatkowe	320
§ 88. Specyfika postępowań dodatkowych	320
§ 89. Zaświadczenia	320
I. Charakter prawny zaświadczeń	320
II. Legitymacja do uzyskania zaświadczenia	323
III. Postępowanie w sprawie wydawania zaświadczeń	324
IV. Opłaty za wydanie zaświadczenia	325
V. Środki prawne w postępowaniu dotyczącym wydawania zaświadczeń	326
§ 90. Skargi i wnioski	327
I. Skargi	330
1. Postępowanie w sprawach skarg	331
2. Skargi w sprawach rozpatrywanych w postępowaniu administracyjnym ogólnym	333
II. Wnioski	334
1. Rozpatrywanie wniosków	334
Rozdział XX. Europejska współpraca administracyjna	337
§ 91. Zagadnienia wprowadzające	337
§ 92. Zakres współpracy instytucjonalnej i tryb działania	338
Rozdział XXI. Sądownictwo administracyjne	340
§ 93. Zadania i organizacja sądów administracyjnych	340
I. Funkcje sądownictwa administracyjnego	340

II. Ustrój i zadania sądów administracyjnych	340
III. Zakres przedmiotowy kontroli sądowej	342
§ 94. Postępowanie przed sądami administracyjnymi	344
I. Skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego	344
II. Strony i uczestnicy postępowania	345
III. Pełnomocnicy procesowi	347
IV. Wniesienie skargi	349
V. Odrzucenie skargi	350
VI. Postępowanie wyjaśniające	350
VII. Zawieszenie postępowania	351
VIII. Umorzenie postępowania	353
§ 95. Wyroki wojewódzkich sądów administracyjnych	353
§ 96. Postępowania szczególne	356
I. Sprzeciw od decyzji kasatoryjnej	356
II. Mediacja	357
III. Postępowanie uproszczone	359
§ 97. Środki odwoławcze	360
I. Skarga kasacyjna	360
II. Zażalenie	363
§ 98. Wznowienie postępowania	364
§ 99. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	366
Indeks rzeczowy	373

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

EgzAdmU	ustawa z 17.6.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1201 ze zm.)
KC	Kodeks cywilny
KK	Kodeks karny
KKS	Kodeks karny skarbowy
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm. i ze sprost.)
KPA	Kodeks postępowania administracyjnego
KPPUE	Karta praw podstawowych Unii Europejskiej z 14.12.2007 r. (Dz.Urz. UE C 326/2012, s. 391)
KRO	Kodeks rodzinny i opiekuńczy
KSH	Kodeks spółek handlowych
OpłSkarbU	ustawa z 16.11.2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1827 ze zm.)
OrdPU	ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 201 ze zm.)
PrBud	ustawa z 7.7.1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.)
PrPostSAdm	ustawa z 30.8.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1369 ze zm.)
PrWod	ustawa z 20.7.2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1566)
RPOU	ustawa z 15.7.1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 958)
SamGminU	ustawa z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1875)
SiCywU	ustawa z 21.11.2008 r. o służbie cywilnej (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1889)
SwobGospU	ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 2168)
ZmInfU	ustawa z 12.2.2010 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 40, poz. 230)
ZmKPAU	ustawa z 3.12.2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2011 r. Nr 6, poz. 18 ze zm.)

ZmKPAU2017 ustawa z 7.4.2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 935)

2. Organy, instytucje i organizacje

GUC Główny Urząd Ceł
 KRRiT Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
 NFZ Narodowy Fundusz Zdrowia
 NSA Naczelny Sąd Administracyjny
 RIO regionalna izba obrachunkowa
 RM Rada Ministrów
 RP Rzeczpospolita
 RZGW Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
 SKO samorządowe kolegium odwoławcze
 SN Sąd Najwyższy
 WSA Wojewódzki Sąd Administracyjny

3. Publikatory i czasopisma

Dz.U. Dziennik Ustaw
 Dz.Urz. Dziennik Urzędowy
 GAP Gospodarka i Administracja Państwowa
 MoP Monitor Prawniczy
 M.P. Monitor Polski
 ONSA Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
 OSNC Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna
 ONSAiWSA Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
 OSNAPiUS Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
 OSNCP Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna i Pracy
 OSNP Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Pracy
 OSNPG Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
 OSP Orzecznictwo Sądów Polskich
 OTK Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
 OTK-A Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego Seria A
 OwSS Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
 Pal. Palestra
 PiP Państwo i Prawo
 PPP Przegląd Prawa Publicznego
 Prok. i Pr. Prokuratura i Prawo
 PS Przegląd Sądowy
 ST Samorząd Terytorialny
 Wok. Wokanda
 ZNSA Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego

4. Inne skróty

ewid.	ewidencyjny (-a)
godz.	godzina (-y)
m.in.	między innymi
m.st.	miasto stołeczne
NIP	Numer Identyfikacji Podatkowej
niepubl.	niepublikowany (-e)
np.	na przykład
Nr	numer (-y)
pkt	punkt (-y)
pok.	pokój
post.	postanowienie
S.A.	spółka akcyjna
sprost.	sprostowanie
spółka z o.o.	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
tekst jedn.	tekst jednolity
tj.	to jest
uchw.	uchwała
uchw. (7)	uchwała w składzie 7 sędziów
wyr.	wyrok
zd.	zdanie
zł	złoty (-ch)